

VLcera phlegmones expertia, partium maximè neruofarum, tergit, & carne implet. Recipit ceræ albæ, resinæ pineæ, seui vaccini, picis navalis, terebinthing, thuris, myrrhæ, añ vnc. vnam. Olei, quod fatis est: fiat emplastrum.

EMPL. E CRVSTA PANIS.

Montagnanæ.

XXIIII.

Confert ad vomitum puerorum, & ijs qui cibum retinere nequeunt. Habet mastiches, menthæ, spodij, corallij rubri, santalorum rubrorum & alborum, añ drach. vnam. Crustæ panis tostæ, & in aceto per dimidiã horam macerata, vnc. duas. Olei mastichini, citoniorum, añ vnc. vnam. Farinæ hordei, quantum sufficit: formetur emplastrum.

ANNOTATIO.

Vulgare est, nec contemnendum remedium ad stomachi dissolutionem, & ciborum reiectionem, huic per simile, quod recipit offam panis vstulati, vino Cretico, aut aceto intinctam & imbutam, puluere mastiches, zingiberis, cinamomi, caryophyllorum, nucis moschata, maceris aspersam, & ori ventriculi appositam.

EMPL. AD BV BONES PESTILENTES.

XXV.

Capit radicis dictamnialbi, aristolochiæ vtriusq;, añ vncias duas. Scordij, anagallidis vtriusq;, coaguli leporis, fermenti, añ vnc. vnam. Galbani, ammoniaci, sagapeni, asæ fœtidæ, myrrhæ, piperis, sinapi, añ drach. dimidiã. Ficuum pinguium, numero viginti vnum. Radicis iridis, stercoris columbini, añ vnc. vnam, & dimidiã. Axungia anatis, vncias duas. Sulphuris, vnc. dimidiã. Gummi dissolutis in vino, reliqua cum melle & oleo veteri redigantur in emplastri consistentiam.

DE CERATIS, SECTIO

DECIMASEPTIMA.

CERATVM * LIQVIDVM.

Galeni,

I.

* Crudo citra
lalem.

Efrigerat, ideoq; febrîb. ardentibus, erysipelatis, & phlegmonibus, maximè pudendorum conuenit. Accipit ceræ albæ, & elotæ, vnc. vnam. Olei rosacei ex * omphacino facti, vnc. quatuor. Fiat ceratum in vase duplici: qd quum coiuit, & ^b refrigeratum est, multum diuq; ex ^c aqua frigidissima, & postremò pauco aceto claro seu puro & albo subigitur.

ANNOTATIONES.

Infrigidans
Galeni.

^a Liquidum.) Hodie infrigidans Galeni & ceratum album nominatur. Describitur autem à Galeno lib. 10. Ther. Methodi, cap. 9. Et lib. 1. de Simpl. medicament. facul. cap. 6. & lib. 6. de Tuen. sanitate. Quare Mesux filius rectè ad Galenum autorem refert. Supra vnguentum quoq; infrigidans Galeni descripsimus, quod nomen accepit, quia consistentia vnguento est finitimum.

^b Refrigeratum est.) Mittendo scilicet vas, in quo ceratum est, in aquam frigidissimam, vt Galenus docet.

^c Ex aqua

e Ex aqua frigidissima.) In mortarium paulatim affusa tanta, quantum in se, dum molitur ac subigitur ceratum, accipere potest. Quod si aceti admodum tenuis & clari paululum addideris, utiq; magis adhuc tum refrigerans, tum humectans medicamentū efficiēs.

CERATVM SANTALINVM.

Ioannis Damasceni.

II.

Phlegmonas, & omnes intemperaturas calidas ventriculi, iecoris & aliarū partium potentissimē extinguit. Recipit rosarum, drach. duodecim. Santalorum rubrorum, drach. decem. Santali albi & flauī, añ drach. sex. Boli armeniacæ, drach. septem. Spodij, drach. quatuor. Succī semperuiui, drach. duas. Ceræ albæ, drach. triginta. Olei rosacei, lib. vnam. Fingatur ceratum.

ANNOTATIO.

In frequenti vsu est hoc ceratum hodie, sed Vnguenti santalini nomine. Paratur autem hoc modo. Cera cum oleo in duplici vase liquatur: dein vbi refrigeratum est & erasum, aqua frigida manibus aut rudicula diu agitur, postea pulueres miscentur. Et accipiendum hoc loco erit spodium officinarum, id est, ebur vstum, siquidem Græcorum calidum admodum est, vt etiam Caphura, pro qua succum semperuiui substituimus.

Vnguentum
santalinum.

Spodium.

CERATVM STOMACHICVM.

Eiusdem.

III.

Ventriculum & iecur roborat: horum etiā dolorem à frigiditate ortum lenit, appetentiā excitat, & concoctionem iuuat. Habet rosarum, mastiches, añ drach. viginti. Foliorum absinthij aridorum, drach. quindecim. Spicæ nardi, drach. decem. Ceræ puræ, vnc. quatuor. Olei rosacei, lib. vnam, & dimidiam. Cera & oleum igne liquantur, mox stillaticio rosarum liquore aliquoties lauantur: dein iterum liquantur, & vino austero, succo cydoniorum, & paucō aceto lauantur: postea alia omnia in tenuissimum redacta puluerem, inspergantur, & fit ceratum.

ANNOTATIO.

a Eiusdem.) Falsō enim Mesues autoritate Galeno tributum est. Proximē ad Galeni medicamentum accedit. Aloës namq; loco rosas, pro absinthij succo, folia pro vnguento nardino, spicam cum rosaceo ponit, sed excessu propē immodico.

CERATVM STOMACHICVM.

Galeni.

III.

Capit vnguenti nardini optimi, ceræ odore, pinguis, & lotæ, añ vnc. vnam si hyems est: si verò æstas, ceræ drach. septem. Liquantur in vase duplici: refrigerato deinde, & eraso, adduntur pulueres mollissimi aloes & mastiches, añ^b drachma vna.

ANNOTATIONES.

a Galeni.) Ex lib. 8. de compos. medica. localium, & lib. 8. medendi methodi desumptum. Ad oris ventriculi phlegmonem Galenus adhibet, & ad ventriculi imbecillitatem in fluore alui à cruditate nidorosa, in quo casu robur calidis adstringentibus ipsi parti acquiritur. Hoc igitur ceratum Galeni stomachicum in nostras officinas reducendum est, sub nomine cerati calidi. Est enim alterum quod refrigerans licet voces, itidem 8. methodi descriptum, quod habet. Olei melini, ceræ albæ lotæ, vtriusq; vnciam vnam. Hypocisthidis, semunciam. Fiat ceratum vt decet.

b Drachmam vnam.) Vel paulo amplius. Quod si maiore adstrictione est opus, tantaq; sit imbecillitas, vt cibum stomachus continere nequeat, mastiche augenda ad sesquidrachmam, & omphacij drachma adijcienda. Nonnunquam etiam Absinthij succus admiscendus erit, & quandoq; vt etiam Hypocisthidis, aut Sumachij siue Rhois succus.

g ij

CERA

LEONHARTI FVCHSII
CERATVM STOMACHICVM.

Nostrum.

V.

Accipit menthæ, absinthij Pontici, rosarum, añ vnc. dimidiam. Cinamomi, cardamomi, spicæ nardi, nucis moschatæ, caryophyllorum, macis, galangæ, calami odorati, añ drach. tres. Lignialoes, cubearum, añ drach. duas. Galliæ moschatae, drach. vnâ, & dimidiâ. Baccarum myrti, sumachij, añ drach. vnam. Thuris, mastiches, styracis calamitæ, añ drach. duas. Ladani optimi, vncias tres. Oleorum rosacei, mastichini, nardini, cydoniorum, absinthij, añ vnc. vnam. Cum cera & terebinthina, quod satis est, formetur ceratum.

CERATVM AD RAMICEM,

Nicolai.

VI.

Recipit picis naualis, aloes, vnc. tres. Lithargyri, cererubæ, colophonix, galbani, ammoniaci, añ vnc. duas. Visci quercini, vnc. sex. Boli armenij, symphyti maioris, gypsi, aristolochiæ vtriusq;, lumbricorum terræ, gallarum, añ vnc. quatuor. Myrrhe, thuris, añ vnc. sex. Terebinthine, vnc. duas. Sanguinis humani, lib. vnam. Pellis arictina, mox vbi detracta est, horis 24. coquitur: deinde expressa pelle, & abiecta, viscum quernum in hoc iure diu coctum vbi fuerit, ab igne aufertur: additurq; terebinthina, lithargyros, colophonia: postea mastiche, thus, myrrha, galbanû, ammoniacum, lumbrici terræ: hinc symphytum maius, gypsum, bolus armenius. Igni tunc rursus admouetur, & sanguis humanus, aristolochia longa & rotunda, postremò aloë iniicitur, semper spatha seu rudicula agitando. tandem imponitur marmorî, quod oleo violaceo inunctum est, & manibus subigitur. Dein biduo, aut triduo, in mortario continenter teritur.

ANNOTATIO.

Solenne est ad Enterocelen, & intestinorum ramicem, & ab alijs inter emplastra recensetur.

CERATVM AD RAMICEM.

Nostrum.

VII.

Habet picis naturalis, colophonix, añ vnc. dimidiam. Mastiches, thuris, añ drach. tres. Hypocistidis, sarcocollæ, acaciæ, añ drach. duas, & dimidiam. Opopanacis, bdellij, galbani, añ drach. tres, & dimidiam. Myrrhæ, drach. vnâ. Serapini, drach. vnam, & dimidiam. Radicis consolidæ maioris, gallarum, corticum mali granati, añ drach. duas, & dimidiâ. Sumachij, balaustiorum, lithargyri, añ drach. vnam, & dimidiam. Lapidis hæmatitis, sanguinis draconis, boli armenij, añ drach. duas. Aloës optimæ, drach. vnam, & dimidiam. Pile marine vstæ, drach. vnam. Aristolochiæ vtriusq;, añ drach. duas, & dimidiam. Mumix, drach. tres. Visci querni, nucis cupressi, añ drach. vnam. Seui hircini, vnciam dimidiam. Gummi dissolutis in aceto fortissimo, cum cera & resina quod satis, fingatur ceratum.

ANNOTATIO.

a Pile marine.) Quid pila marina sit, in altero nostrorum de stirpium historia commentariorum tomo abundè docuimus. Bernardus Desfennius prorsus ignorat quid sit, ideoq; sibi neq; de nomine, neq; de vsu eius constare quicquam fatetur. Eodem autem quo Aristolochia nomine Ceratum hoc ingreditur, nempe vt extergat. Fieri enim non potest vt vulnera glutinentur, nisi sint medicamenta quæ sordes etiam, horum glutinationem prohibentes, extergant.

CERAE

DE COMPOS. MED. LIB. III.
CERAE RVBEAE CONFICIENDAE
modus.

353

Accipit ceræ puræ, lib. tres. Terebinthinæ, q̄r. tres. Miniij secundarij, vñc. nouem. Fiat cera rubea, in formulas sculptas fusa.

CERAE VIRIDIS FACIENDAE
ratio.

Recipe ceræ, lib. tres. Terebinthinæ, quar. tres. Aeruginis aeris, vñc. vnam, & dimidiam. Ad lentum ignem liquata miscentur, & in formulas funduntur sculptas spongia aqua imbuta humectatas.

CERAE FLAVAE.

Cape ceræ, lib. duas. Resinæ bonæ, lib. vnam, vel q̄r. tres. Terebinthinæ, q̄r. vnam. Ad lentum ignem miscentur.

ATRAMENTVM SCRIPTORIVM.

Habet gallarum, lib. vnam, & dimidiam. Vitrioli, q̄r. tres. Gummi arabici, vñc. sex. Aquæ & vini mensuras octo.

APPENDIX.

Hanc compositionem atramenti scriptorij quidam binis versiculis perpulchrè complexus est, qui sunt eiusmodi:

*Vitrioli quarta, media sit vncia gummi:
Integra sit galla, superaddas octo Falerni.*

Atq; hæc est vulgata, multisq; communis compositio. Dioscorides in fine quinti habet alias, quas illic videre licet.

*

FINIS LIBRI SECVNDI

DE VSITATA HVIVS TEMPORIS COM-
PONENDORVM MISCENDORVMQVE MEDICAMEN-
torum ratione, Liber tertius: Leonharto Fuchσιο medico autore.

PROE MIVM.

QVVM in eo, qui præcessit, libro omnium ferè hodie vsitatorum medicamentorum compositiones à nobis sint traditæ, & annotationibus illustratæ: reliquum nunc est, vt qua ratione illis à medicis vtendū sit, & quomodo ex earundem permixtione formulæ, quas barbari Receptas nominant, struendæ sint, exponamus. Quum autem eorum medicamentorum cõpositorū, quorum hodie vsus est, in vniuersum duo sint primaria genera, vnum, quod intra corpus sumitur: alterum, quod extrinsecus corpori

Duo compositorum medicamentorum primaria genera

adhibetur, de priore quidem genere in hoc tertio agemus libro: alterius verò tractationem, sequens sibi vendicabit liber. Eius autem generis quod intra corpus sumitur, variæ sunt species. In quibus sanè enumerandis, vulgi nomenclaturas aliquot immutauimus, partim quod barbaræ & ineptæ fuerunt, partim quod veterum appellationibus quæ puriores sunt, & rei naturam nobis certius

g iij expri-